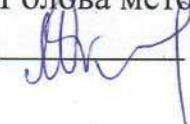

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський фаховий коледж харчових технологій і торгівлі

ПОГОДЖЕНО

Методичною радою коледжу
Протокол № 2 від 16.09.2021 р.
Голова методичної ради
 Тетяна КОГУТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор коледжу

Людмила КРУКЕВИЧ
№ 1030 від *16.09.2021* р.

**ЕТИЧНИЙ КОДЕКС ПРАКТИЧНОГО ПСИХОЛОГА
ТЕРНОПІЛЬСЬКОГО ФАХОВОГО КОЛЕДЖУ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ І
ТОРГІВЛІ**

м. Тернопіль, 2021

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Етичний кодекс практичного психолога Тернопільського фахового коледжу харчових технологій і торгівлі розроблено на підставі Етичного кодексу психолога, що був прийнятий на I Установчому з'їзді психологів України 18 грудня 1990 року.

1.2. **Етичний кодекс** - це збірник моральних правил поведінки, на базі яких будується діяльність і взаємини людей в тій чи іншій сфері діяльності та спілкування.

1.3. Етичний кодекс ґрунтується на нормах моралі, а не права. Його порушник не притягується до юридичної відповідальності, але дотримання Етичного кодексу є ознакою професіоналізму. Недотримання - викликає осуд колег, аж до дискваліфікації.

1.4. Джерелами норм етичного кодексу є: філософія, релігія, культура, звичаї, традиції, ідеологія, політика, як сфери або атрибути людської діяльності, що задають базові принципи моралі для створення і функціонування етичного кодексу.

2. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

2.1. Практичний психолог коледжу несе особисту відповідальність за свою роботу.

2.2. Практичний психолог зобов'язаний всіляко запобігати і не допускати антигуманних наслідків у своїй професійній діяльності.

2.3. Психолог повинен утримуватися від будь-яких дій чи заяв, що загрожують недоторканості особи; не має права використовувати свої знання і становище з метою приниження людської гідності, пригнічування особистості або маніпулювання нею; несе відповідальність за додержання пріоритету інтересів людини.

2.4. На практичного психолога покладається відповідальність за надійність використовуваних методів та програмного забезпечення, валідність обробки даних досліджень, у тому числі і тих, які проводяться з використанням комп'ютерних технологій.

2.5. Психолог застосовує лише ті знання, якими він володіє відповідно до своєї кваліфікації, повноважень, соціального статусу.

3. КОМПЕТЕНТНІСТЬ

3.1. Практичний психолог постійно поповнює свої знання про нові наукові досягнення в галузі його діяльності, береться за розв'язання тільки тих завдань, які належать до сфери його компетенції. У разі непосильності завдання психолог передає його іншому досвідченому фахівцеві або допомагає людині, яка звернулася за підтримкою, налагодити контакт з професіоналами, що можуть надати адекватну допомогу.

3.2. Практичний психолог не застосовує методів і процедур, не апробованих центральними органами Товариства психологів України. У тих випадках, коли психологічні методики ще апробуються (з дозволу контрольних органів Товариства психологів), проводить експеримент з обмеженим контингентом досліджуваних,

попереджає їх про застосування неперевірених методів або про свій недостатній рівень оволодіння ними.

3.3. Практичний психолог публікує під своїм ім'ям лише ту працю, яка повністю виконана ним самим або вносить істотний власний внесок; недопустима публікація з метою особистої матеріальної вигоди, недостатньо підготовлених праць, невалідизованих методик. Психолог не може виконувати практичної роботи, не маючи належної кваліфікації та досвіду.

3.4. Практичний психолог прагне до адекватних знань про свої індивідуальні якості та особливості визначення меж власних професійних можливостей. Особистісні психологічні проблеми (які негативно впливають на якість виконання обов'язків) можуть бути показником професійної непридатності і мають якомога швидше коригуватись та розв'язуватись.

4. ЗАХИСТ ІНТЕРЕСІВ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

4.1. Практичний психолог суворо дотримується принципу добровільної участі учасника освітнього процесу в обстеженнях. Обов'язком психолога є намагання налагодити з учасником освітнього процесу співробітництво.

4.2. Практичний психолог, вступаючи у контакт з особами, для яких він є обов'язково-примусовим (наприклад, у разі проведення психологічної експертизи), не має права змушувати учасника освітнього процесу повідомляти відомості поза його волею, не може вживати примусових заходів для одержання даних, крім випадків, коли така інформація сприятиме безпеці навколишніх або самого учасника освітнього процесу.

4.3. Практичний психолог не бере участі в діях, спрямованих проти свободи особи, він не має права змушувати учасника освітнього процесу розповідати про свою життєву філософію, політичні, релігійні чи етичні переконання, не повинен вимагати відмовитися від них.

4.4. Практичний психолог бере на себе професійну відповідальність за кваліфіковане обстеження, консультування, домовляється про терміни завершення своєї діяльності або доцільність направлення учасника освітнього процесу до іншого компетентного спеціаліста. Відповідальність із психолога знімається, якщо він упевнився, що інший спеціаліст узяв відповідальність за учасника освітнього процесу на себе.

4.5. Практичний психолог не має матеріальних або особистих привілеїв, не може використовувати свої знання і становище, довірливе ставлення і залежність учасника освітнього процесу у власних корисливих інтересах.

4.6. Практичний психолог уникає встановлення неофіційних взаємин з учасниками освітнього процесу, якщо це може стати на перешкоді проведенню діагностичної, консультаційної та корекційної роботи з ним. Між психологом і учасником освітнього процесу не повинно бути статевої близькості.

4.7. Практичний психолог має право вирішувати, на якому етапі консультування можна дати об'єктивний професійний висновок, а у випадках, коли він не може діяти в інтересах учасника освітнього процесу, роз'яснює йому і батькам (опікунам) реальний стан справ.

4.8. Висновок за результатами проведеного обстеження робить сам психолог, він не може перекладати це на інших. Психолог повинен чітко і однозначно формулювати висновок так, щоб його можна було правильно зрозуміти і використати отримані дані на користь учасника освітнього процесу.

4.9. Психолог не робить висновків і не дає порад, не маючи достовірних знань про учасника освітнього процесу або ситуацію, в якій він перебуває. У звіті психолога має міститися лише необхідна і водночас достатня, що відзначається цілковитою надійністю результатів, інформація для розв'язання поставленого завдання, повинні вказуватися межі здійснюваних досліджень, характер виявлених симптомів – постійний чи тимчасовий.

4.10. Практичний психолог у доступній формі повідомляє обстежуваному про проблеми і методи та засоби допомоги. При цьому він зобов'язаний обачливо і обережно висловлюватися щодо виявлених патологій у психічному стані учасника освітнього процесу. Психолог попереджає про те, хто і для чого може використати ці дані, які офіційні рішення можуть бути винесені на підставі висновку. Психолог уповноважений особисто запобігати некоректному і неетичному використанню результатів досліджень і повинен виконувати цей обов'язок незалежно від посадової субординації.

5. КОНФІДЕНЦІЙНІСТЬ

5.1. Практичний психолог зобов'язаний додержуватися конфіденційності у всьому, що стосується взаємин з учасником освітнього процесу, його особистого життя, життєвих обставин. Виняток становлять випадки, коли виявлені симптоми є небезпечними для учасника освітнього процесу та інших людей, і психолог зобов'язаний поінформувати тих, хто може надати кваліфіковану допомогу. Конфіденційності можна не додержуватись, якщо учасник освітнього процесу просить або згоджується, аби в його інтересах інформацію було передано іншій особі.

5.2. Психолог не збирає додаткових відомостей про обстежуваного без його згоди, задовольняється лише тією інформацією, яка потрібна для виконання професійного завдання. Запис, фотографування і занесення інформації до комп'ютерних банків даних здійснюються лише за згодою учасників.

5.3. Психолог зобов'язаний оберігати професійну таємницю, не поширювати відомостей, отриманих у процесі діагностичної і корекційної роботи, додержуватись анонімності імені учасника освітнього процесу. Для демонстрації і прослуховування будь-яких матеріалів потрібний письмовий дозвіл людини, за чією згодою вони були записані; на вимогу учасника освітнього процесу матеріали негайно знищуються.

5.4. Документація роботи практичного психолога повинна вміщувати лише професійно необхідні матеріали. До цих матеріалів, пов'язаних з конфіденційним змістом діяльності психолога, має виключатися доступ сторонніх осіб. У випадках, коли психолог звертається за допомогою до інших фахівців, потрібно спеціально ознайомити їх з питаннями, що стосуються умов і терміну зберігання таких

матеріалів, а також обмежень у використанні інформації про учасника освітнього процесу, і попередити про міру відповідальності за недодержання конфіденційності.

5.5. Якщо психолог не в змозі надалі виконувати свої функції, він з'ясовує, чи потрібно зберігати матеріали (також інформацію, занесену до комп'ютера). У разі потреби психолог повинен передати виконання покладених на нього функцій іншому фахівцеві.

5.6. Психолог інформує учасників освітнього процесу про правила додержання конфіденційності. Смерть або зникнення обстежуваного не звільняє психолога від необхідності зберігати професійну таємницю.

5.7. Психолог не передає методичних матеріалів особам, що не уповноважені здійснювати психологічну діяльність; не розкриває суті призначення конкретної методики (за винятком доступних роз'яснень правоохоронним і судовим органам).

6. ЕТИЧНІ ПРАВИЛА ПСИХОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

6.1. Планування психологічних досліджень передбачає дотримання таких умов: визначення об'єкта дослідження, чітке й однозначне формулювання його мети і завдань, встановлення контингенту обстежуваних, прогнозування можливості використання одержаних результатів (наприклад, оцінювання перспективи професійної успішності, формування спільного колективу). Психолог самостійно вибирає методи роботи, керуючись при цьому вимогами максимальної ефективності та наукової обґрунтованості.

6.2. Практичний психолог забезпечує цілковиту надійність результатів, відповідає за рішення, які приймають офіційні особи на основі його висновків та рекомендацій, запобігає можливим помилкам у діяльності непрофесіоналів, котрі допомагають у роботі, але не ознайомлені з вимогами, що стосуються обмежень у використанні інформації про досліджуванню. Психолог несе відповідальність за правильне і доступне роз'яснення суті застосовуваних психологічних методів, а також за можливі антигуманні наслідки. Щодо психолога використовується принцип, аналогічний презумпції невинності.

6.3. Психолог зводить до мінімуму ризик ненавмисного негативного впливу на тих, хто бере участь в дослідженнях. Якщо умови дослідження потребують необізнаності досліджуванних з його суттю і результатами, психолог має пересвідчитися в тому, що це не завдасть шкоди жодному з учасників досліду. Такі відомості можуть бути розкриті після завершення експериментальної програми.

6.4. Психолог заздалегідь інформує учасників освітнього процесу про право відмовитись від участі в дослідженні. Коли ж попри це вони дають згоду взяти участь в експерименті, психолог має переконатися в тому, що таке рішення прийняте незалежно від нього або інших осіб (наприклад, батьків, піклувальників, які наполягають на участі в дослідженні).

7. ЕТИЧНІ ПРАВИЛА ПСИХОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

7.1. Практичний психолог інформує учасників освітнього процесу про свою галузь діяльності на основі об'єктивних, точних даних таким чином, щоб не дискредитувати професію психолога і психологію як науково-практичний комплекс.

7.2. Психолог не виступає з публічними заявами для реклами або самореклами.

7.3. Поради психолога для учасників освітнього процесу мають подаватися в узагальненій формі, без посилань на конкретні факти і ситуації, щоб не допустити розголошення конфіденційної інформації.

7.4. Розв'язуючи конкретні завдання обстеження і консультування людей, психолог вирішує, чи може він використати знання, технічні й адміністративні можливості інших фахівців на благо учасників освітнього процесу та за їх згодою вступити в контакт з ними. Психолог бере відповідальність за учасника освітнього процесу лише переконавшись, що той не має клієнтурних стосунків з іншими психологами.

7.5. У вирішенні спірних питань психолог керується положеннями Етичного кодексу психологів України.

Обговорено і затверджено
на засіданні Педагогічної ради
Тернопільського фахового коледжу
харчових технологій і торгівлі
протокол № 2 від 16 вересня 2021 р.